

København, 2. Januar 2024

Betalingen til sangere og musikere for brug af deres musikindspilninger i risiko for voldsom udhuling

Kulturministeriet sendte den 7. december 2023 et lovudkast om ændringer i ophavsretsloven i høring. I udkastet foreslås blandt andet en ny bestemmelse, som skal gøre det lettere for DR og TV2, at bruge musikindspilninger, når det sker on-demand og ikke kun som flow-udsendelse.

Ministeriet angiver indledningsvis at forslaget er en modernisering i forhold til den eksisterende Gramex-ordning, hvor Gramex opkræver og fordeler vederlag for offentlig fremførelse til både musikudøvere og musikproducenter - men kun for flow-udsendelse - ikke on-demand.

Den måde, Kulturministeriet lægger op til at gribe det an på, er imidlertid meget problematisk, da den vil undergrave den eksisterende Gramex ordning efter lovens § 68, som er musikudøvernes eneste kilde til betaling for offentlig fremførelse af deres musikindspilninger.

Forklaringen er en lille smule teknisk, men hæng på. Siden 1961 har genstanden for Gramex' forvaltningsområde været "udgivne lydoptagelser". Historisk set har begrebet udgivelse i en ophavsretlig kontekst knyttet sig til fremstilling og spredning af fysiske værkseksemplarer fx bøger.

Lydoptagelser blev også engang fremstillet og spredt i form af vinylplader og cd'er, men dette sker i dag kun i meget begrænset omfang, da musikindspilninger i overvejende grad kun udkommer på digitale musiktjenester. Heldigvis har den internationale lovgivning fulgt med udviklingen. Det er slået fast internationalt, at lydoptagelser, der er stillet offentligt til rådighed digitalt skal anses som at være kommercielt udgivet – altså at de pågældende lydoptagelser falder indenfor Gramex' forvaltningsområde. Og Gramex har således forvaltet de digitalt udgivne lydoptagelser indtil i dag.

Forslag i strid med EU-retten

Derfor er det meget overraskende og problematisk, at Kulturministeriet i bemærkningerne til det nye forslag om lovbestemmelse omtaler Gramex-ordningen og skriver, at begrebet "udgivne lydoptagelser" skal forstås i overensstemmelse med det gamle historiske udgivelsesbegreb, som udelukker optagelser, der kun er stillet til rådighed via musiktjenester. Det er det stik modsatte af en modernisering.

IFPI, som har etableret selskabet MPO som en konkurrent til Gramex, har i flere år fejlagtigt hævdet, at det historiske udgivelsesbegreb skulle være gældende. Med det historiske udgivelsesbegreb bliver det muligt for IFPI at trække størstedelen af repertoiret ud af Gramex og forvalte det i deres eget selskab, hvor musikudøvere ikke er repræsenteret og end ikke indgår i vederlagsfordelingen.

Nu kommer Kulturministeriet – forhåbentlig uforvarende - IFPIs synspunkt i møde, selvom dette er i strid med EU-retten og Gramex' lange praksis.

Det vil være katastrofalt for sangere og musikere, hvis forvaltningen af deres rettigheder flyttes fra Gramex til MPO. Gramex er en organisation, der afregner 50% til alle musikudøvere og 50% til producenter på en fair og transparent måde. MPO afregner 100 % til producenterne. Disse afregner royalty til de musikudøvere, der har en konkret aftale, men typisk først når producenten har fået inddække alle sine omkostninger. Session-musikere får slet ingen betaling.

Vi vil derfor kraftigt opfordre til, at al tvivl om Gramex' forvaltningsområde og begrebet "udgivne lydoptagelser" manes i jorden med en udtrykkelig tilføjelse i ophavsretslovens § 68, hvor det må gøres klart at Danmark følger det, man sammen med de øvrige EU-lande har forpligtet sig til, og anser lydoptagelser, der alene er stille til rådighed via digitale platforme – som udgivne lydoptagelser i § 68's forstand.

Sara Indrio

Dansk Artist Forbund

Thomas Sandberg

Dansk Musiker Forbund